

4500 iztiskov.

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja c. k. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 3 krone.

Udje dobé list zastoj.

Vsečina: Prva pomoč pri nenadnih boleznih in nezgodah pri živini. — O pridelovanju cikorije in njega rentabiliteti s posebnim ozirom na Srednje in Spodnje Štajersko. — Obramba sadnega drevja proti krastovcu. — Iz razprav osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem. — Zborovanja podružnic. — Iz podružnic. — Vposlano. — Uradno. — Prašanja in odgovori. — Zadruga: Poročila Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Tržna poročila. — Oznanila.

Prva pomoč pri nenadnih boleznih in nezgodah pri živini.

(Dalje.)

Prah in nesnaga, ki se nabirata v enomer na koži, šegače in grize živino ter jo vznemirja in nadleguje; končno se živina na to sicer tudi privadi, toda izločanje po koži se zmanjša in živina slabo prospera, četudi jo še tako dobro krmimo; tako zanemarjena živina po tem tudi rada dobi uši, ki se ugnezdiijo na glavi, na vratu, na tilniku in pod repom, pri konjih v grivi in pod repom. Te zajedavce moramo odstraniti s česalom in krtačo; če pa na sam ta način in mogoče, poslužimo se ribjega olja, tobakove izkuhe ali kreolina.

Zlasti pa moramo paziti, da je koža takrat čista, ko se živina misli, ker ima izmena dlake, zlasti spomladi, zelo velik vpliv na zdravje živinčeta; to vidimo prav lahko na tem, da je živina takrat slabša, da se prej utruji, da se mnogo bolj znoji, napravlja nekak pōparjen utis in je zelo dovzetna za vsakovrstne bolezni. Za to je treba živino ob tem času pridno snažiti, ne preveč napanjati, pa varovati pred prehlajenjem.

Da sō neke medsebojne razmere med dobrim počutkom živine in misenjem, je razvidno že iz tega, da se bolehaiva živina ali sploh ne misli ali pa zelo počasi in nepopolno; pri misenju pa se da vsaka oslabitev in vsak bolezenski pojav prav lepo opazati.

Nega parkljev in kopit.

Že prej smo omenili, da je treba, da gledamo pri živini tudi na parklje in kopita, kajti od teh živalskih delov je premnogokrat odvisna uporabljivost živali. Za negovanje kopit in pravilno podkavanje se stori veliko v besedi in pismu pri izobrazbi podkovačev. Drugače stoji stvar glede negovanja parkljev; kmetijstvo zgubi ravno radi brezbriznosti za parklje ogromne vsote; naravnost grozovit je pogled na živino, ki se prižene tu pa tam na živalska ogledovanja, na sejem ali na železnico s tako zanemarjenimi in popačenimi parklji, da pogubijo ves prijeten utis, ki bi ga drugače živinčce naredilo; mnogokrat so pa ravno taki parklji krivi, da se živina ni mogla razviti tako, kakor je želeli.

Uporabljivost bika plemenjaka n. pr., ki je z večjo starostjo postal že težji, je v prvi vrsti odvisna od krepkosti zadnjih nog. Tisti biki torej, ki imajo cele čolne na parkljih, kojih parklji se križajo, ki hodijo po balah, ne morejo niti na vseh štirih pravilno stati niti hoditi, še manj se postaviti na zadnje noge in se morajo radi tega pred časom dati mesarju. Slično velja tudi za krave, za katere so zanemarjeni in predolgi parklji prava muka; razume se, da dajejo krave, koje mučijo ali vsaj nadlegujejo predolgi in zanemarjeni parklji, kam manjšo korist; radi tega bi pa naj gledal vsak živinorejec na to, da prepreči to zlo z rednim privrezovanjem in snaženjem parkljev pri svoji živini, če že zrastejo. Bilo bi res priporočljivo in potrebno, da bi se ljudje v posebnih tečajih teoretično in praktično naučili, kako ravnati z rogovi in kako čistiti parklje; tam pa,

kjer se živina izključno drži v hlevih, bi morale biti klešče za ščipanje parkljev vsaj v vsaki občini na razpolago v javno porabo.

Znaki zdravja, znaki bolezni.

Vsak živinorejec, ki skrbi vsaj z nekoliko ljubeznijo za dobrobit svoje živine, je gotovo že opazil, da vsaka vrsta živine in vsako posamezno živinčce izraža veselost in zadovoljnost po svoje ravno tako, kakor nezadovoljnost ali bolešt; ni treba bogve koliko skušnje, da se spremena na živini opazi in prav tolmači; seveda je treba za to potrebne pozornosti; živinčce je takrat zdravo, če vsi njegovi deli izvršujejo od narave dano jim nalogo.

Zdravo živinčce je živahno in vedno pazi na svojo okolico; glavo vrat, in ušesa drži po koncu, pogled je miren in živahen in vendar zaupljiv, oko jasno, čisto in svetlo, zdravo živinčce komaj čaka na krmo in se nažre na paši do sitga, diha mirno, popolnoma tiho, ne da bi se sililo; sluznica v nosu je svetlordeče barve in nekoliko vlažna. Pri zdravem konju se v nosu ne sme videti nobena tekočina; če se že prikaže par kapljic vodene tekočine, še to ni nič nevarnega; sumljiva je pa stvar, če se iz ene nosnice prikaže, naj si bo tudi malo, sivkaste ali krvave in drobljive tvarine, kajti to je najbrž od konjske smrkavosti (kēha). Če se iz obeh nosnic prikaže obilo gnojnate tvarine, imamo najbrž posla s smoliko. Če pa tekočina iz nosa ali pa diha smrdi, je to znak, da so neke ali v nosu ali v pljučah gnojnate ali gnileči tvorci.

Konjska in goveja koža je navadno mehka in prožna; če se dlaka gladko prileže in so koccine svetle, je to znak fine konstitucije in da se živini godi dobro. Živina robate konstitucije ima debelejšje koccine, četudi je zdrava; taka živina je navadno vstrajna in lahko kljubuje vsakemu vremenu. Dlaka se ima izmenjavati spomladi in jeseni; začetek izmene pa je odvisen od vremena. Telesna toplota je enakomerno razdeljena po celi površini kože; samo ušesa, rogovi in noge so nekoliko hladnejše. Zdravo govedo začne takoj, ko se je nasitilo, prežvekovati in prežveka živahno brez daljših presledkov; preden pogoltne grizlje, ga 40 do 60 krat požveče.

Vsako nepravilnost in motenje ali zmenjavo v naravnem opraviilu posameznih ali večih organov imenujemo bolezen; če so samo neznatne spremene, govorimo o bolehaivosti, slabosti, pogrešku i. t. d.

Spremeneno v splošnem počutku izraža živina na razne načine; pred vsem opazamo zmanjšano živahnost. Oko, ki je sicer živahno, postane motno; briga za dogodljaje v okolici pojema in mestoma zgine, ravno tako živahno gibanje; bolano živinčce se za klic gospodarjev, kojega sicer, zlasti če je navajena, da dobi kako slasčico, takoj sliši, le počasi in nerado ali pa sploh niti ne zmeni; ravno tako se niti ne ozre pri nenavadnem pošumu ali če se približa kaka tuja oseba, če se odpre senenjak in če se vrše druge priprave za krmljenje.

Krme, kateri živina nasproti hrže, cepeta ali praska in jo komaj dočakavši z veseljem pozdravi, se bolana živina loti le počasi, ter jo povzije le deloma ali pa sploh nič. Zato se pa večkrat opaža,

da bolana živina hlasta po drugih predmetih, kakor po smrdljivi stelji, po pesku, lesu, žagovini i. t. d. Vode ne pije ali nič ali preveč. Če konj brez vsakega vzroka od zunaj preneha prežvekovati grizlje, je to znak da ali v možganih ali v zobeh ni nekaj v redu in da to živali povzroča bolešt.

Če živina dobro krmo previdno in z opetovanini presledki prežveka in naposled prežvekano spusti iz ust, je toznak da ima „ostre“ zobe. Če konj pije, ne sme nosnic poriniti v vodo niti popitega dela vode spuščati skoz nos nazaj. Če se kaj takega zapazi, se da skoro zgotovostjo sumiti ali na norost (Dummkoller) ali pa na vnetja v vratu.

Zdrav konj ne sme kašljati, niti se ne sme kašelj na umeten način in sicer s pritiskom na jabolko izvabiti; če se kašelj takoj povzroči, je to znak, da ali v jabolku ali v sapniku nekaj ni v redu; sumi se katar ali kaka druga občutljivost. Če se kašelj pojavi kar tako, s kratkim sunkom topo in brezglasno, se sumi da ima konj, nad uho (Dampf). Pri govedu je svež in krepek pokašljaj manje nevaren; če je pa suh, medel in se opaža po cele mesece, če se da lahko povzročiti na ta način, da se živini s kako ruto zamašijo nosnice, tak je to vedno nevarna prikazen, ker se da sklepati na tuberkulozo.

Tudi na izločanju scalnice in blata se da opazati sprememba glede množine, barve, vonja in konzistence; živali, ki čez dan navadno stoje, se vležejo ali naopak; pri tem pojavljajo nekak nemir, vedno cepetajo, gledajo okoli za pomočjo, praskajo in teptajo z nogami, mukajo, stočejo, cvilijo od bolešt (svinje, ovce, in koze); spet druge se zakopljejo v steljo in puste rep, kojega nosijo navadno zakriviljenega, viseti (svinje) ali si pa poiščejo koticček, kje stran od drugih živali. Razen tega se pokažejo še otekline, izcejanja iz naravnih izločal, bruhanja, goltanja i. t. d. Čim bolj nadaljuje bolezen, tem manj pregibna je žival, čuti se onemglo, trese se in znoji, ne da so za to zunanji povodi. Dihanje se vrši hitro in razburjeno, nosna sluznica in koža ob očeh se pordečita, goveji gobec je suh, razkav in vroč, ušesa in noge hladne; živina je zdaj vroča, zdaj hladna. Telesna temperatura se vzdiguje, živina ima mrzlico in sicer tem hujšo, čim večja je telesna vročina; da se to prav spozna, je treba precej vajenega čuta; najzanesljivejše in naj enostavnejše pa spoznamo te pojave s pomočjo toplomera, ki bi moral biti v vsakem večjem gospodarstvu na razpolago.

Navadna telesna toplota je pri različnih živalih različna; meri se v zadnjici in znaša pri konjih 37 do 38,5, pri govedu 38 do 39,5 in pri svinji 38,5 do 40° C.

Normalne spremembe v temperaturi povzročajo različni vplivi in mnoge okolnosti; huda vročina, razburjenje, pregibanje in prebava večajo temperaturo pri živinčetu, nočni počitek, lakota in mraz pa jo znižujejo. Mrzlično večanje temperature je lahko silno, srednje ali malo.

Če se opaža, da telesna temperatura pada, se da sklepati na razne vzroke: prehlajenje, okuženje i. t. d. Mrzlica je nekaj popolnoma naravnega in za ozdravitev potrebna; če pa je mrz-

lica prevelika in predolgo traje, je to nevarno za srce, ki se zelo slabi in je nevarnost, da utihne. Tako mrzlico moramo torej skušati zmanjšati na umeten način s primernimi sredstvi; živali z mrzlico ne smemo uporabljati za delo in jim dajamo le malo, lahko prebavljive in sočnate krme. Pride še.

O pridelovanju cikoriije in njega rentabiliteti s posebnim ozirom na Srednje in Spodnje Štajersko.

Napisal Dr. Julij Olschowy, plačani docent na c. k. visoki šoli za poljedelstvo na Dunaju in konzulent za rastlinarstvo v c. k. poljedelskem ministru.

(Dalje.)

Drugi način križanja je mnogo enostavnejši od prvega; ker je Fruhwirth dokazal, da se v zagrnenih popkih sad ne nastavi (oploditev ne izvrši), je treba, da se koški samo zagrnejo in se prenese nabrani cvetni prah na že poprej omenjeni način iz enega koška na drugega; v tem slučaju ni treba odstraniti niti drugih cvetov niti prašnic pri puščenih cvetih. Število semen, ki se dobi pri umetnem križanju je razmeroma jako majhno, kakor je zvedel pisec teh vrst od Fruhwirtha samega.

Nadalje se mora paziti, da se semena, ki smo jih dobili iz umetnega križanja, posejejo daleč proč od drugih cikorijskih rastlin; cvetje se mora oploditi s cvetnim praškom od koškov, ki se nahajajo na drugih vejah tiste rastline. Taka oploditev je, kakor poroča Fruhwirth iz svojih opazovanj, prav lahka. Da bi pa bastarde, to je potomce navedenih križanj, do cela ohranili pred oploditvijo s tujim cvetnim praškom, je že z ozirom na divjo cikoriijo, ki povsod raste, skoro nemogoče; za to je treba misliti še na nadaljne varnostne priprave.

Z ozirom na razmeroma jako majhno število dobljenih cikorijskih semen pri križanju, je dobro, če se v svrhu pomnožene tvoritve semen poslužimo pridobivanja semenja, slično kakor pri sladkorni pesi, na medspolen način.

Podnebje in vreme. Podnebje pri pridelovanju cikoriije pač ne igra posebne vloge; tudi vreme pri cikoriiji ne igra take vloge, kakor pri drugih gospodarskih rastlinah. Cikoriiji ne škodi suša nikdar toliko, kakor sladkorni pesi; cikoriiji hipna mokrota ne naredi posebne škode, če tudi jo preplavi za par dni povodenj. Samo mraza ne prenaša; za to pa moramo gledati, da cikoriija posejemo po pomladanskih mrazih, ter jo spravimo tudi pred jesenskimi mrazi. Če ravno se na cikoriiji pomladanska slana ne pozna takoj, vendar se pozna poznej, ker veliki odstotek rastlin „švigne“ pokoncu in se na ta način zmanjša pridelek korenin.

Zemlja. Cikoriija prospera najboljšje v srednje težki zemlji, zlasti če je precej globoka in vsebuje zadostno množino apna; stoječe podzemeljske vode ne prenaša. Težka glinasta zemlja je radi tega nepriporočljiva za pridelovanje cikoriije, ker je treba večkrat okapati cikoriijo in so pri izkapanju korenin velike težkoče, pri vsem tem, da jih ostane še veliko v zemlji. Ravnotako so prodnasta in nerodovitna, peščena tla za pridelovanje cikoriije izključena.

V kolobaru. S teoretičnega stališča so najprikladnejši predsadeži za cikoriijo ozimina in okopavine, repa ali krompir; tudi po jarem žitu prospera cikoriija dobro, samo paziti je treba, da zemlja po jarem žitu ni preveč zasejena s plevelom. Nekteri odsvetujejo cikoriijo sejati po detelji in sicer radi mnogovrstne golazni, ki se v detelji nemoteno razmnoži. Kaj drugega se pa detelji, kot cikorijskim predsadežem, ne more očitati. Jara žita uspevajo po cikoriiji sicer prav dobro, vendar se radi tega navadno ne sejejo, ker v zemlji zaostale cikorijske korenine začno poganjati, jara žita pa teh izrastkov ne morejo zadržati.

Gnojenje. Če se na 1 ha pridelava kakih 220 centov cikorijskih korenin in 150 centov ščavja, vsebuje ta pridelek, kakor kažejo kemične analize (raziskovanja), 81·30 kg dušika, 37·32 kg fosforjeve kisline, 117·63 kg kalija in 60·09 kg apna; toliko teh snovi je zemlji izvlekla cikoriija. Z ozirom na redilne snovi cikorijske stoji torej kali na prvem, dušik na drugem, apno na tretjem in fosforjeva kislina na zadnjem mestu.

Z ozirom na razdelitev hranilnih snovi smemo sklepati, da kali, dušik in apno preidejo zveči-

noma v ščavje (liste), fosforjeva kislina se pa bržčas enakomerno razdeli v koreninah in listih. Hranilne snovi cikorijske izvirajo večinoma iz globokejših zemeljskih plasti, na kar se je pri gnojenju treba ozirati. Če se to prezre, se loti cikoriija plitvejšje ležečih hranilnih snovi in posledica tega je, da ostane cikorijska korenina kračja in dobi postranske izrastke.

Med gnojili k cikoriiji igra hlevski gnoj najvažnejšo vlogo. Po Schultzeju vsebuje hlevski gnoj:

dušika	0·338 do 0·786%
fosforjeve kisline	0·133 „ 0·391%
kalija	0·330 „ 0·911%

Poskusi, katere je delal imenovani raziskovavec več let s hlevskim gnojem, so pokazali, da se porabi v tistem letu in naslednjih 3 letih

dušika	23·2%
fosforjeve kisline	33·4%
kalija	43·8%

Množina v posameznih letih povzvitih hranilnih snovi se razdeli

	pri dušiku	pri fosf. kislini	pri kaliju
v prvem letu	43·0%	45·1%	57·0%
v drugem „	27·8%	27·1%	15·5%
v tretjem „	16·6%	14·9%	12·7%
v četrtem „	12·6%	12·9%	14·8%

Iz navedenih števil je razvidno, da se izmed hranilnih snovi, nahajajočih se v hlevskem gnoju, razmeroma najbolj kali, slabše fosforjeva kislina in najslabše dušik izrabi; iz navedenih števil se vidi tudi dejstvo, da se vse hranilne snovi izrabijo najbolj v prvem letu, v naslednjih letih pa čim dalje slabše. Če veljajo ti podatki, koje je dobil Schultze pri preiskovanju ozimine, jarih žit, krompirja in ogrščici, tudi za cikoriijo, je prašanje, kojemu se ne da kar tako pritrčiti. Vendar se pa da misliti, da je razmerje hlevskega gnoja napram cikoriiji približno tako, kakoršno napram navedenim rastlinam.

Le pri slabših tleh se cikoriija seje v novo pognojeno zemljo, v rodovitnejših krajih pride še le drugo leto na vrsto. Hlevski gnoj se da vedno v poletju ali jeseni prejšnjega leta, nikdar v tistem, ko se seje. Z ozirom na to, da cikoriija hlevski gnoj izrabi tako dobro kakor sladkorna pesa, se močnejšemu gnojenju s hlevskim gnojem ne da nič oporekati; paziti je treba samo, da dobi cikoriija dobro razkrojen gnoj. Preslamnati in premalo razkrojeni gnoj ni nikdar dober, ker prvič zemljo preveč zrahlja in povzroča baje tudi one nepriljubljene „nožice“ pri koreninah.

Večina praktikov je mnenja, da je gnojnico treba razvažati ali v zimi ali na spomlad. Z ozirom na novejšje skušnje z gnojnico pri sladkorni pesi, kakor tudi pri drugih rastlinah, pa menje ne bo prenapačno, da bi tudi pri cikoriiji dobro učinkovala, če se s posebnim razdelilcem med cikorijskimi vrstami zadeli enakomerno.

Izmed drugih vsestranskih gnojil, ki pridejo pri cikoriiji v poštev, je treba omeniti še kompost in izstranišni gnoj. Ker je pa sestavina kompostova dokaj različna, seveda tudi njegov učinek ne more biti zanesljiv. Izstranišni gnoj pa ima spet to neprijetno stran, da so njegove hranilne snovi, zlasti pa dušik, težko prebavljive za rastline.

Izmed enostranskih gnojil pridejo za cikoriijo v poštev dušičnata, — fosforjeva, — in kalijeve gnojila. Kot dušičnato gnojilo ima čilski soliter prednost pred žveplenokislom amonijakom. Čilskega solitra se da na 1 ha, po potrebi 70 do 200 kg; da pa preprečimo zgube, moramo čilski soliter razdeliti v dveh presledkih; prvič k setvi in drugič po prvem okapanju kot nameček. Po nekod trde, da povzroči čilski soliter, če se ga da preveč, da rastline uhajajo kvišku, kar še sicer ni dokazano, vendar se nahajajo prikazni, ki bi utegnile potrjati mnenje, da ni nemogoče, da bi čilski soliter ne povzročal uhajanja; radi tega zahteva uporaba čilskega solitra pri cikoriiji gotovo mero previdnosti.

Kot fosforjevo gnojilo se rabi za cikoriijo ponajveč superfosfat, redkeje tomaževe žlindre; superfosfatova množina za 1 ha se pregiblje med 2 in 4 centi, Tomaževe žlindre pa dajamo 5 do 8 centov na 1 ha. Superfosfat se rabi v spomladi, tomaževe žlindre pa jeseni ali v prvi polovici zime.

Izmed kalijevih gnojil sta za cikoriijo priporočljiva kajnit in žveplenokislali kali. Kajnita vzamemo za 1 ha kakih 5 do 8, kalijeve soli pa 1½ do 3 cente. Kajnit se daja jeseni, na

Češkem tudi še v januarju in februarju, kalijev sulfat (kalijeve sol) pa neposredno k setvi.

Radi željnosti cikoriije po apnu, je treba gledati na to, da je zemlja dovolj apnena; če apno v zemlji primanjkuje, ga je treba nadomestiti z žganim apnom.

Pogosto se pa uporabljajo poleg vsestranskega hlevskega gnoja tudi enostranska umetna gnojila; s tem se vpliva prav znatno na uporabo hranilnih snovi v hlevskem gnoju. Schultze je pokazal s svojimi poskusi, da se hranilne snovi hlevskega gnoja najboljše izrabijo, če jim nismo pridjali rudninskih gnojil, ali vsaj kalija ne med njimi. Najslabše pa učinkuje hlevski gnoj, če smo zraven njega dali še vseh hranilnih snovi v umetnih gnojilih, pa brez fosforjeve kisline. Zlasti se kali mnogo slabše izrabi, če se razen hlevskega gnoja dajo rudninska gnojila in sicer brez dušičnatih.

Sicer pa je zelo neumestno omenjena umetna gnojila rabiti „kar tako v en dan“, ampak vedno si moramo biti prej na jasnem, katerih snovi potrebuje zemlja in če se uporaba umetnih gnojil tudi splača. Predno torej začnemo cikoriijo (tudi druge rastline) zalagati z umetnimi gnojili, moramo narediti prej poskuse v malem in sicer tako skrbno in natančno, da dobimo zanesljivo sliko o umestnosti ali neumestnosti njih porabe.

Obdelovanje zemlje. Ko se je predsadež spravil iz njive, je najboljše, strnišče plitvo podorati z nalašč za to pripravnimi plugi z večimi orali; če je zemlja suha, jo je treba povaljati. Pravilo vsakega kmetovavca naj bi bilo, strnišče takoj podorati, kakor hitro se je spravil sadež raz nje in če le mogoče, vsaj deloma že takoj po žetvi ali celo med žetvo. Če se naj navaža hlevski gnoj, pa se strnišče seveda ne podorje, ampak samo raztrga ruša s kultivatorji ali gruberji, na kar navozimo gnoj in ga takoj podorjemo. Nekaj časa po tem, ko smo strnišče prevrnili in gnoj podorali, povlačimo. Plevel, ki se sedaj pokaže, nas naj ne vznemirja; samo če prebujno raste in cvete, ga je treba pokositi, da se zabrani razvitek semenja. V jeseni se potem pošteno preorje kakih 30 cm globoko; če pa zemlja tako globokega oranja ne pripušča, se orje pač plitvejšje in se spodnje plasti zrahljajo s posebnim rahljačem do potrebne globočine.

Če pa ne gnojimo po letu, ampak neposredno pred jesenskim oranjem, moramo paziti, da gnoja ne spravimo pregloboko. Pri umetnih gnojilih, kakor kajnit in Tomaževi žlindre, ki se že v jeseni raztrosijo po razorani ruši, je treba paziti, da jih ne spravimo pregloboko; najpripravnejše orodje v tem slučaju je razdrobač (Krümer). Na spomlad se zemlja, kakor hitro je z ozirom na vlažnost mogoče, temeljito prevlači, ali pa, če se je čez zimo zemlja preveč vsedla, zrahlja z razdrobačem in gruberjem. Pred pomladanskim oranjem pa moramo na vsak način svariti, ker se izpari iz zemlje preveč v zimi nabrane vlažnosti. Plevel, ki se vzdigne po vlačanju ali drobljenju, se pokanča s poznejšim vlačanjem. Če nastanejo velike grude, moramo pač opetovano valjati in vlačiti, da se grude razbijejo in ruša postane kolikor mogoče enakomerna. Pred setvijo je treba še večkrat povaljati, da se odpravi rahlost, ki cikoriiji ne prija; kajti cikoriija zahteva dobro sklenjeno zemljo in če je ne najde, dobi korenika „nožice“.

Cikorijsko seme. Kakor pri vseh gospodarskih rastlinah moramo tudi pri cikoriiji skrbeti za le najboljše seme. Po pravilih, koje je izdalo c. k. preskuševališče za semenje na Dunaju, se zahteva od dobrega cikorijskega semena za setev vsaj 90 odstotna čistoča (poprečno 93%), vsaj 70 odstotna kaljivost (poprečno 75%), in 63 odstotna splošna porabnost (poprečno 70%); 650 do 1000, poprečno 750 semen naj tehtajo 1 kg; tisoč semenskih zrn cikorijskih naj tehtajo 1·3 do 1·4 kg; 100 litrov 35 do 45 kg. Kaljivost cikorijskega semena se drži več let; vseeno pa je najpriporočljivejšje vzeti za seme le „lanski“ pridelek.

Seja naj se le, če se ni več bati slane in je zemlja že osehnila, t. j. približno od početka aprila do najkeseje sredine maja; poznejša setev je radi tega priporočljiva, ker se nam ni treba bati toliko pomladanskih mrazov in rastline tudi ne uhajajo tako rade.

Cikoriija se dandanes seje skoro izključno v vrstah. Seme pride le ½ do 1 cm globoko; razdaljenost posameznih vrst pa je odvisna od kakovosti dotične zemlje. Splošno se računani pri ubož-

nejši zemlji na 25 do 30, pri srednji 30 do 35 in pri rodovitni 35 do 40 cm; na Avstrijskem se drže pridelovanci cikorijske razdaljine 25 do 30 cm.

Cikorijskega semena potrebujemo za 1 ha po razdalji posameznih vrst pri setvi 5 do 10 kg. S stroji, ki vsajajo samo mestoma, potrošimo k večjemu 4 do 6 kg na 1 ha.

Za setev v vrsto nam služijo ročni stroji, ki zasejejo 3 do 6 vrst; seveda so ti stroji pripravljeni samo za manjša posestva; za večja posestva pridejo stroji z 12 sejalnimi cevmi v poštev. Ročni stroj vodita 2 delavca, eden ki vleče, drug ki tišči in naravnava. Da seme spravimo plitvo v zemljo, pritrdimo na sejalni stroj na primeren mestu grebljico. Z ročnim sejalnim strojem posejemo na dan 1 $\frac{1}{4}$ do 2 ha; to je pa odvisno spet od širine, katero zavzame sejalni stroj. Tak stroj stane s šestimi vrstami kakih K 260.—

Sejalni stroji za vprego imajo na vzvodih za sejalne cevi pritrjene lažje potače, ki seme, padlo iz cevi, na lahno pritisnejo v zemljo. Ti stroji so opremljeni z mnogo večimi sejalnimi cevmi in so radi tega tudi tako široki, da se z njimi lahko zaseja 7 do 8 ha na dan. Take stroje izdeluje akcijsko društvo Kühne v Mosonu in jih prodaja za kakih K 660.—

Pride še.

Obramba sadnega drevja proti krastovcu.

Ako hočemo, da nam sadno drevje donaja lepe dobičke, je poleg dobre izbire krajevnim razmeram prikladnih sadnih vrst in krepkih sadežev ter poleg primerne gnojenja, neobhodno potrebno tudi temeljito pokončavanje raznih škodljivcev, oziroma preprečenje raznih bolezni.

Ena najbolj razširjenih bolezni na sadnem drevju je nedvomno krastovec in ker se ta bolezen po dosedanjih skušnjah najrajši razvija, ako je vreme na pomlad in po leti hladno in ob enem vlažno, je seveda v slučaju, da nastopi tako vreme, velika pozornost na mestu.

Posamezne sadne vrste so pa proti tej, kakor tudi proti drugim boleznim različno odporljive in ker vsaka vrsta ne uspeva povsod enako dobro, je umevno, da je odporljivost drevesa tem večja, čim prikladnejše mesto zavzema. Iz teh ozirov je torej že pred nameravanjem sajenjem previdno izbirati sadne vrste. Istina je tudi, da se krepki sadeži bolje upirajo raznim boleznim, kakor slabotni in da se s primernim gnojenjem odporljivost večja.

Pa tudi umna oskrba sadnega drevja igra tu veliko ulogo. Tako je n. pr. primerno razredčiti krono, da lahko vplivajo zrak, svetloba in toplota tudi v notranjih delih krone, kajti vpliv teh činiteljev dela drevo tudi bolj odporno.

Suhe in ranjene veje je odrezati, mah, lišaje in staro skorjo pa ostrgati ter debla in, kolikor mogoče visoko, tudi veje namazati na pomlad in v jeseni z apnenim beležem, kateremu je umestno pridjati $\frac{1}{2}$ do 1% bakrene galice. Na ta način se odvzame mnogim škodljivcem iz živalskih, kakor iz rastlinskih vrst, priložnost za napad. Že napadene dele pa, bodisi listje, veje ali sadje je med letom po mogočnosti zbirati in uničiti, najboljše sežgati.

Povrh vsega navedenega pa je skušati, da se obolenje prepreči s primernim škropljenjem z apnenobakrogalično raztopino, kakoršna se rabi v vinogradih.

Seveda se dosežejo pravi uspehi le, če se pravočasno škropi. Škropljenje že obolenih dreves se da primerjati z zvonjenjem po toči, kajti na ta način se pač še lahko prepreči obolenje še zdravih delov, ne doseže se pa ozdravitev bolanih. Prvo škropljenje se naj vrši na pomlad, oziroma koncem zime pred poganjanjem dreves, torej predno ta nastavijo listje in cvet, a vendar v času, ko se popje že napenja. Drugokrat je škropiti neposredno pred cvetjem, tretjkrat pa po cvetju, ko je sad že mogoče razločevati. Za tretjim naj bi se vršilo še četrto škropljenje v času, ko je sadje nekako lešnikove debelosti.

Za prvo škropljenje se priporoča vzeti na 100 l vode 2 do 3 kg za poznejša pa 1 do 1 $\frac{1}{2}$ kg bakrene galice in primerno množino apna, katero je najlažje določiti s fenoltalein-papirjem, ki ga je dobiti pri deželni kemistični preskuševališči.

Zupanc.

Iz razprav osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

757. seja dne 23. aprila 1912. Začetek ob 10. uri predpoldne.

Navzoči so ekselencja predsednik grof Edmund Attems, II. podpredsednik Roman Neuper, zastopnik deželnega odbora Fr. Hagenhofer, 16 odbornikov, med njimi Josip Mursa, Franc Robič in Franc Thaler, glavni tajnik Juvan in tajnik Holz kot zapisnikar. Opravičilo se je 11 odbornikov.

Predsednik otvori sejo in konstatira sklepčnost. Zapisnik zadnje seje se vpošlje na okoli v pregled. Na to se začne razpravljati o predmetih, ki so na dnevnem redu.

Okrajni zastop marenberški se upira napram dosedanemu načinu obdačenja dohodkov iz gozdov.

Poročavec dr. K. Leuschner prečita najprej tozadevno vlogo okrajnega zastopa marenberškega ter omeni, da ima navedena zadeva precejšno sličnost z zadevo, o kateri je osrednji odbor že svoj čas (1909) sporazumno s kulturnim svetom kraljevine Češke poročal na finančno ministrstvo radi krivičnega obdačenja gozdarskih dohodkov; že svoj čas se je osrednji odbor bil postavil na stališče, da za pridelovanje lesa ne zadostujejo samo tla, ampak da je treba v ta namen gotove množine drevja, kar vse skupaj še le tvori temeljno glavnico gozdarskega obrata; davčna oblast priznava sama to naziranje kot opravičeno in govori o takozvani normalni lesni zalogi v gozdu; za to bi se pa moral obdačiti le prirastek čez normalno zalogo, če se poseka in proda, ne pa vse; referent primerja gozd s tovarno; drevje z normalno lesno zalogo primerja s tovarniškimi stroji; če se stroji prodajo, se proda ž njimi temeljna glavnica in tovarni ni mogoče več delati; za to se skupek pri prodaji strojev tudi nikdar ne obdači v celoti, ampak le samo obresti iz izkupka; v slučaju, kojega navaja referent z ozirom na gozd, pa je uveljavljen povsem drug način obdačenja. Nek posestnik radi dolgova mora prodati svoj gozd po K 8.— kubičen meter in dobi za to ravno toliko kolikor je dolžan. Od tega denarja (K 48.000) torej nima druge koristi, nego da odpravi dolžnika; plačati pa mora osebno dohodninski davek od vseh K 48.000 v triletnih obrokih po K 600. V pojasnitve zadeve navaja referent tudi primer, v katerem prisopadlja 80 letno obratovanje na 80 ha velikem gozdu z vrednostnim papirjem in dohodek enega hektarja z 80 letnim drevjem s kuponom (odrezkom). Posestnikov s tako rednim gozdnim obratovanjem pa je med kmeti jako malo ali jih pa sploh ni in za to izostajajo tudi redni dohodki iz gozda več let, ker se prirastek v gozdu ne more vsako leto tako sproti vnovčiti, kakor n. pr. iz poljedelskih zemljišč.

Če torej kateri posestnik v enem letu slučajno proda večjo množino lesa iz svojega gozda, bi davčna oblast tega skupička ne smela smatrati kot dohodek tistega leta, ampak ga razdeliti na toliko let, kolikor jih je treba, da iz normalne zaloge zraste dohodek v gozdu, k čemur ne zadostuje samo zemlja, ki je zvečinoma malovrednejša, ampak tudi že gotova starost dreves. Davčna oblast si izračuni normalno zalogo po obrazcu $\frac{a \times u}{2}$ t. j. polovica časa (č), kojega potrebuje drevje za svojo dozorelost, pomnožena z „u“ t. j. s prirastkom v tem času. Majhni posestniki, zlasti kmetje z majhnimi gozdovi pa vzamejo iz gozda navadno več nego znaša prirastek čez normalno zalogo in ne prodajo torej samo dohodka iz gozda, ampak zraven že tudi en del vira, iz kojega prihajajo gozdni pridelki. Če je torej kmet prisiljen posekati svoj gozd tako daleč, da mu potem na njem ne more prirasti enaka množina lesa, kakor odgovarja površini, je prodal del svoje temeljne glavnice in zmanjšal svoje premoženje; osebna dohodnina se pa plačuje le od čistega dobička. Vsak posestnik je nadalje po postavi primoran posekan gozd posaditi na novo, kar je spet v zvezi s stroški, dočim je vsega prost in mu tudi ni treba plačati tako velikega osebno-dohodninskega davka, če proda gozd z zemljo vred; ker bi tako obdačenje napotilo kmete še bolj k prodaji posestev, predlaga referent, da se finančno ministrstvo naprosi, da odpravi neopravičeno obdačenje skupička iz kmetijskih gozdov. Četudi si O. O. Sutter od te sklenjene vloge ne obeta bogve kakega uspeha in povdarja, pa bi bilo na vsak

način pametnejše pogozdovalne stroške celotno zaračunati, se predlog končno vendarle sprejme.

Poročila in predlogi odseka za živinorejo in mlekarstvo.

Posvetovanje in sklep o odloku c. k. namestnije glede prošnje za podporo zadrudni mlekarji v Trofajah.

Glavni tajnik Juvan poroča, da si mlekarja v Trofajah s 15 do 20% podporo, koju je poljedelsko ministrstvo dovolilo, ne more pomagati, četudi so zadrudniki z deleži pokrili približno ravno toliko stroškov, ki pa znašajo celotno nad K 15.000. Za to predlaga, da se c. k. poljedelsko ministrstvo naprosi, da vsaj tako dolgo daja 50%ne podpore za novoustanovitve zadrudnih mlekarji in 30% zapreureditve, dokler si zadrudno mlekarstvo na Štajerskem ni pridobilo trdnjših tal. Sprejeto.

Poročilo o uspehu družbinih popraševanj za škodo, povzročeno po kugi slinavki.

O. O. deželni živinozdravniški referent Ed. Januschke poroča, da je nabrala družba veleznimive številčne podatke, ki živo pričajo o ogromni škodi povzročeni na Štajerskem po kugi slinavki. Ker izide svoj čas itak tozadevna razprava s potrebnimi številčnimi podatki v družbinem glasilu, se vzame poročilo na znanje in se sklene, da se pošljejo tozadevni podatki centrali za varstvo kmetijskih in gozdarskih interesov v smislu njenega razglasa z dne 18. oktobra 1911.

Prošnja podružnice sevniške, da se posestniku Gračnerju podeli telica proti plačilu 20%. Poroča O. O. R. Klammer v smislu sklepa odseka za živinorejo in mlekarstvo, da se prošnji ne ugodi. Sprejeto.

Poročilo in predlogi glede novih navodil za nabavo in oddajo plemenskih bikov se vzame na znanje in odobri.

Kristijan Rohrer prosi za K 640.— podpore v svrhu izobrazbe v mlekarstvu.

Poroča glavni tajnik Juvan; najprej omeni osebne okolščine prosilčeve; na to predlaga: 1. da ministrstvo enkrat za vselej določi s 1. januarjem 1912 plačo za mlekarkega praktikanta v Trofajah, 2. da se prosilcu dovoli za leto 1912 mesečnih K 40.— Sprejeto.

Predlog podružnice za graško okoličico, da se zviša carina za teleta.

Mesto odsotnega poročavca v tej zadevi poroča glavni tajnik Juvan, da je odsek za živinorejo in mlekarstvo podružnični predlog sprejel le pogojno, da se bo pa v tej zadevi vendar moralo nekaj ukreniti; O. O. Gerlitz predlaga, da se naj na namestnijo poroča, da se uvede edino pravična carina po teži telet. Sprejeto.

Poročilo in sklep o odloku c. k. namestnije glede Fr. Knappove prošnje za podporo po škodi, povzročeni po ognju, iz izvenrednega kredita. Poročavec II. podpredsednik R. Neuper. Ker vlada pripoznavši potrebnost pogorevevo iz posebnega vira ne more pomagati, predlaga referent, da se z ozirom na odlok c. k. namestnije z dne 31. marca 1912, št. 2/968/2/1912, c. k. ministrstvo naprosi, da Fr. Knappu vsaj deloma nadomesti 10 glav goveje živine in 8 svinj iz izvenrednega kredita za povzdigo živinoreje s tem, da mu nakloni K 1200 iz dotacije za leto 1912. Deželni odbor naj se naprosi, da v to privoli. Če bi iz dotacije leta 1912 ne bilo več mogoče, naj se vzamejo za ta slučaj ostanki iz prejšnjih let. Sprejeto.

O. O. pl. Seutter stavi nujni predlog, da se v arnfelskem in lučkem okraju odpro čim prej sejmi za malo živino, da si opomorejo tisti mali kmetje, ki se morejo pečati le z rejo mladih svinj. Sprejeto.

O. O. Gerlitz in Zedlacher se pritožujeta radi dvakratnega ogledovanja živine in s to zvezanimi nepotrebnimi znatnimi stroški tudi tedaj, če živinče pride samo v sosedni kraj, kjer ga ogleda prejšnji živinozdravnik, predenj sme zapustiti vagon.

Na to se razpravlja o sejnih v Golobinjaku in Terbegovcih.

Razdelitev subvencioniranega orodja in strojev subvencioniranih gospodarskih podružnic.

Glavni tajnik poda pregledno sliko o premoženju, ki je družbi v ta namen na razpolago in omeni, da je s prošnjami največ zastopanih novoustanovljenih podružnic, ker imajo starše podruž-

nice itak že dovolj potrebnega orodja v svojem inventarju; razdelilo se je med 29 podružnic Srednje- in Spodnje Štajerske 63 trsnih škropilnic, 17 nahrbtnih žvepljačev, in 24 podružnicam cele Štajerske 53 drevesnih škropilnic in polovična cena se je dovolila za 1 prevozno drevesno škropilnico. 48 podružnic je dobilo deloma zastonj, deloma po polovični ceni naslednja orodja: 12 trijerjev, 28 travniških bran, 1 merilo za les, 1 merilo za sode, 1 decimalno tehtnico, 59 požiralnikov, 21 trokarjev, 1 gnojnično sesalko, 1 ročno mlatilnico, 1 ročni sejalni stroj, 1 sejalni stroj za koruzo, 1 okopavalnik za koruzo, 1 sejalni ročni stroj za deteljo, 1 lušilnik za koruzo, 1 stroj za beljenje in 1 izmenjalni cilindar za trijer.

Dr. K. Leuschner povdarja nove skušnje o škropljenju v vinogradu. Orodja dobe samo tiste podružnice, ki so s svojimi prispevki na čistem. Glavni tajnik Juvan se na to odstrani.

Mnenje c. k. poljedelskemu ministru glede vpeljave kmetijskih vajencev.

Poročavec O. O. Sutter, ki je že svoj čas poročal v tej zadevi, si od upeljave kmetijskih vajencev ne obeta drugega, nego da se delavske moči na kmetih še bolj podražijo in da se bodo sploh še teže dobile. Povdarja, da če bo kmet prideloval z večimi stroški, da se bodo morali pač tudi nekmetijski sloji navaditi na višje cene kmetijskih pridelkov. Se vzame na znanje.

Občina Winkel prosi za častno kolajno za 40 letno zvesto službovanje hlapca Jos. Tiefenbacherja in podelitev 25.—K kot nagrado.

Poroča O. O. Gerlitz in se dovoli.

Na to poroča O. O. R. Klammer o uspehu razprav za ustanovitev knjigovodske centrale za štajerske kmetovavce pri c. k. kmetijski družbi in stavi naslednje predloge:

1. Z delom se naj takoj začne.

2. Pisarna dobi nalog pripraviti vse potrebne tiskovine in za ta namen potrebno opremo; 2 omari, 1 mizo i. t. d.

3. Vodja knjigovodske centrale dobi nalog, da se dogovori s tistimi posestniki, ki so voljni dati podatke iz svojega gospodarstva, da se lahko vodi knjiga o njihovem posestvu. V ta namen se naj izloči iz vladne podpore K 500.— za potrebno potovanje, o katerih porabi se ima položiti račun.

3. Pridobljeni posestniki morajo imeti vsaj do 1. julija potrebne tiskovine v rokah, da se morejo vzeti v poštev že stroški za jesensko setev.

4. O ostalih K 1000.—, ki preostajajo po nabavi potrebnih in izločenju K 500.— odločuje komite za vpeljavo osrednjega knjigovodstva. Sprejeto.

Poročila. Deželni odbor je poslal osrednjemu odboru prepis zapisnika iz konference glede razdelitve izrednega kredita za leto 1912. Razvidno je iz njega med drugim tudi dejstvo, da je c. k. poljedelsko ministru z odlokom z dne 9. januarja 1912, št. 904, za Štajersko na podlagi zadnjega štetja živine prispevek zmanjšalo na K 373.066-22. Konference sta se udeležila 2 zastopnika iz ministrstva, 3 iz namestnije, 3 od deželnega odbora, 2 od kmetijske družbe, 2 od Zveze gospodarskih zadrug in 4 strokovnjaki od dežele. Določilo se je za

I. planšarstvo in pašnike K 100.000.—

II. za kvantitativno in kvalitativno pospeševanje živinoreje in sicer:

a) za nakupljene bike in telice v letu 1911 K 8000.—

b) 40%ni prispevek pri nakupu 25 marijadvorskih telic K 7000.—

c) okrajema Weiz in Kirchbach za 9 telic K 1541-96

d) za 16 pingavskih telic v okraju Gröbming K 3840.—

e) za 25 pingavskih telic za živinorejsko zadrugo v Irningu K 6000.—

f) za nakup muredolskih bikov in telic v laškem okraju K 5000.—

g) za nakup 10 muredolskih telic v vranskem okraju K 2400.—

h) za nakup 9 muricodolskih telic za sevniški okraj K 2160.—

i) za nakup 15 telic muredolske in marijadvorske pasme za okraj Lonč K 3600.—

j) za nakup 7 telic muredolske pasme za okraj Weiz K 1680.—

k) za 20 telic muredolske pasme za okraj Stainz K 4800.—

l) za 25 telic pingavske pasme za okraj Schladming K 6000.—K 52.021-96

Prenos K 152.021-96

2. Za pospeševanje male živine (svinje, ovce, koze i. t. d.)	K	16.000.—
3. za živinozdravniški pouk	K	3.000.—
4. Zvezi muredolskih živinorejskih zadrug	K	21.300.—
5. " pingavskih " " "	K	10.000.—
6. " marijadvorskih " " "	K	4.500.—
7. živinorejski zadrugi za gorske lise	K	6.000.—
8. za bikorejske zadruge Srednje in Spodnje Štajerske	K	20.000.—
za pokritje primanjkljaja iz leta 1911	K	6.878.—K 26.878.—
9. za zvezo vzhodnoštajerskih lisev	K	9.000.—
10. za napravo hlevov in gnojšč	K	30.000.—
11. za zatiranje govejske smolike	K	3.000.—
III. za nabavo umetnih gnojil in močnih krmil zvezi gospodarskih zadrug	K	10.540.—
IV. za mlekarstvo	K	30.000.—
V. za zaklad bodočega živinskega zavarovanja	K	50.000.—
VI. za nabavo in podporo mostnih tehtnic	K	5.000.—
za pokritje primanjkljaja pri tehtnicah	K	5.400.—
Skupaj	K	382.639-96
ker pa je za leto 1912 dovoljenih samo	K	373.066-22
se mora primanjkljaj od	K	9.573-74

še razen zneska K 18.361-35 pokriti iz ostankov iz prejšnjih let.

Se vzame na znanje.

Med drugimi dopisi imajo važnost: predlog deželnega odbora, da se gospodinjstima tečajema v Marija Troštu dovoli podpora K 3000.— iz zneska za mlekarstvo; sklene se izraziti sporazumljenje s tem predlogom. — Dopis okrajnega zastopa v Lonču da tamošnji prebivavci ne kažejo prevelikega zanimanja in vneme za nabavo dovoljenih telic, četudi so se jim raztolmačili vsi tozadevni razlogi. Prošnji okrajnega zastopa šmarskega za podporo pri nakupu 4 telic se iz tega razloga in ugodilo, ker prosivca nista izključno kmetijskega stanu. Odlok c. k. namestnije glede ureditve živinskega zavarovanja, kakor obvestila deželne komisije za agrarične operacije o dovoljenih podporah se vzame naznanje. Izmed prošenj, ki je svoj čas kmetijska družba zbirala in odstopila deželni komisiji za agrarna operacije, so se rešile spet naslednje: za pašnik v slovenjegraškem ograju 70% izkazanih stroškov pri ureditvi v znesku K 16.200.—, župnijskemu posestvu v Unzmarktu za popravljen dolinski pašnik K 450.—, v enak namen posestniku Royer Karlu v Wengu K 1152.—, živinorejski zadrugi v rotplanemskem okraju za nakup in popravo Klacklplanine K 60.000.—, Boštjanu Leitnerju za popravo pašnika K 350.—, živinorejski zadrugi v Kindbergu K 30.000.—, okrajnemu pašniku v Arvežu 80% za K 105.000.— nakupljene planše v znesku K 84.000.— in 75% urejevalnih stroškov, živinorejski zadrugi v liezenškem okraju 80% urejevalnih stroškov v znesku 28.000; ostale prošnje še niso rešene. Konjiški podružnici se dovoli 40 brošuric o zatiranju kuge slinavke v nemškem jeziku od Janeza iz Trisanne. Okraju ptujskemu se, dovoli K 1500.— za pospešitev živinoreje. Poročilo deželnega odbora na ministru glede radelitve podpor čebelarskim društvom in sicer sedaj zedinjenima čebelarskima društvoma v Gradcu 2600.— in slovenskemu čebelarskemu društvu v Slivnici pri Celju K 400.— se odobri. Nadalje se je vzel na znanje odlok c. k. namestnije, v katerem se dovoljuje K 1000.— podpore dvema članoma zadrugne zveze v Mariboru za poučna potovanja, ravno tako poročilo okrajnega glavarstva v Celju glede razdelitve solinskih odpadkov i. dr.

Prihodnja seja bo dne 14. maja t. l.

Zborovanja podružnic.

— Št. Iij v Slov. gor. Pramiranje viničarjev in kmetijskih uslužbencev. Šentilska podružnica priredi v nedeljo dne 19. maja t. l. ob 3. uri popoldne v gostilni gospoda Aleksandra Hoiniga na Pesnici slavnostno zborovanje, pri katerem bo imel slavnostni govor deželni ravnatelj za sadjarstvo in vinarstvo gospod Anton Stiegler, o pomenu premij za viničarje in kmetijske uslužbence, o dolžnosti uslužbencev napram službodajavcem i. t. d. Na to se razdele premije na slavnosten način na podlagi vposlanih in pregledanih prošenj med zaslužne viničarje in družinčad; med drugimi se razdeli 11 častnih kolajn za 40 letno zvesto službovanje.

— Sv. Jurij ob Ščavnici. Naša podružnica priredi dne 19. maja pri Sv. Juriju v gostilni Marije Trstenjak po rani službi božji gospodarsko zborovanje s predavanjem potovalnega učitelja; na koncu zborovanja se vrši izžrebavanje kmetijskih potrebnih. Kmetje, pridite! — Dne 26. maja predava gospod Pirstinger o poletnem delu v vino-

gradu v Kreftovem vinogradu v Grabonoškem vrhu. — Dne 16. junija se vrši zborovanje s predavanjem v Gornji Radgoni po rani službi božji v Karbaševi gostilni; na koncu zborovanja se priredi tudi izžrebavanje gospodarskih in gospodinjstkih potrebnih.

— Št. Iij v Slov. gor. Tukajšnja podružnica priredi v nedeljo dne 2. junija 1912 ob 8. uri po rani službi božji v gostilni gospoda Menhardta v Svičini kmetijsko zborovanje, pri katerem predava deželni živinorejski nadzornik Martin Jelovšek o živinskih boleznih in kako iste preprečimo. P. n. kmetovavci se lepo prosijo, da se zborovanja udeležijo v častnem številu.

— Št. Iij v Slov. gor. V nedeljo dne 2. junija 1912 priredi podružnica šentilska ob 3. uri popoldne v gostilni gospoda Reiningerja v Polički vasi kmetijsko zborovanje, pri katerem bo govoril deželni živinorejski nadzornik gospod Martin Jelovšek o tistem predmetu kakor predpoldne v Svičini. Kmetovavci se tudi na tem mestu prav lepo prosijo, da pridejo k zborovanju.

— Sevnica. Kmetijska podružnica v Sevnici vabi kmetovavce in gospodinje k Sv. Lenartu v nedeljo dne 19. maja k predavanju, kojega bo imel potovalni učitelj gospod F. Goričan po rani službi božji v šoli.

Iz podružnic.

— Št. Iij v Slov. gor. P. n. udom šentilske kmetijske podružnice se naznanja, da se redno objavljajo vsi razglasi, vse opozoritve i. t. d., ki so v zvezi s podružničnimi posli, v „Gospodarskem Glasniku“; treba jih je samo čitati in bolje uvaževati. Posebna obvestila se radi prihranitve poštnine ne razpošiljajo in primanjkuje podružnici tudi čas za take pisarije. Načelstvo.

— Kmetijska podružnica v Vučji vasi je priredila dne 24. marca zborovanje s predavanjem in srečolovom na praktično kmetijsko orodje. Zborovanja se je udeležilo okoli 80 udov in neudov. Tokrat je predaval strokovni učitelj na kmetijski šoli v Sv. Juriju, gospod inženir Jos. Zidanšek. Govoril je poljudno in zanimivo o potrebi združevanja živinorejcev, o podedovanju dobrih in slabih lastnosti (zlasti bolezni), povdarjajoč, da je treba za pleme pridrževati izključno zdravo in najlepšo živino. Naglašal je potrebo, da mora biti v vsaki občini najmanj en dober bik plemenjak, ter da kmetovavci zdravih telic in lepih telet naj ne prodajajo mesarjem. Da bo ne samo za konje, ampak tudi za govedo dovolj krme, treba je skrbeti 1. za pomnožitev, 2. za izboljšanje krme. Priporočal je racionalno izboljšanje travnikov s primernimi gnojili, zlasti z gnojnico, preoranjem in posevanjem primernega travnega semena. Poleg zelene krme se lahko dajejo tudi takozvana močna krmila. Naglašal je dalje neobhodno potrebo, da se živali, bodisi konji, govedo ali svinje spuščajo pogosto na prosto in da se dodobra izprehodijo, da se osveži kri in poveča njih veselje do krme. Svinje morajo riti, sicer niso zdrave. Priporočil je še sejatev magdeburške cikorie za svinjsko zeleno pičo, branje pomladanskih setev in travnikov in pravo vnemo in veselje do kmetovanja; opozarjal je nadalje na škodljivost vran in dal tudi navodilo, kako se zabrani, da ne izrujejo klijočega koruznega zrnja. Navzoči so sledili pazno. Gospodu Zidanšku izrekamo za trud lepo hvalo! — Potem se je pri živahnem srečolovu razdalo med prisotne 32, od 1 do 2 K vrednih kmetijskih predmetov, med temi: 10 iduna-zagic, več škarij, vinjakov, motik, lopat, grabelj in gnojnih vil, vrednih skupno do 45 K. — Prihodnje zborovanje se vrši menda v cvetnem maju in o tej priliki ali pa kmalu pozneje drug tak srečolov. V ta namen je posredoval naš soud gospod Vekoslav Muhič iz Križevca pri družbi Alfa-Separator (ki prodaja brzoparilnike), da nam je poslala 15 zelo lepih posod iz kositerne pločevine. Hvala gospodu Muhiču in omenjeni družbi za to izdatno podporo! Cvetko.

Vposlano.

Znana pesnica in pisateljica Paul Marija Lacomra, državna plemenitašica Marija pl. Egger Schmitzhausen, je poslala lekarnarju Feller sledečo pismo izjavo: Cutim se prisiljena vam reči, kako blagodejno je uplaval Vaš fluid z znakom „Elsafluid“ pri mojih nevalničnih bolečinah v obrazu; dobila sem Vaše sredstvo pri baronici Freytagh. Sprejmite iskreno zahvalo iz velike vam hvale dolžnega in priznanjajočega človeštva. . . . Na tisoče sličnih izjav iz vseh krogov pričajo o blagodejnem uplivu tega sredstva, kojega se dobi za K 5.— ali 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali 2 posebni steklenici poštnine prosto od dvornega lekarnarja Feller v Stubici, Elzin trg št. 292 (Hrvaško).

Uradno.

Št. VII 16.983 12. Razglas.
646

Za polletni pouk v podkavanju, ki se začne 1. julija 1912 na deželni podkovski šoli v Gradcu, se razpisuje za vredne in potrebne konjske podkovače 10 deželnih štipendij po 100 K s prostim stanovanjem v zavodu v kolikor to dopušča prostor; nadalje je tudi nekoliko okrajnih zastopov podarilo nekaj ustanov, tudi po 100 K.

Pogoji se stavijo sledeči:

Starost vsaj 18 let, zdravje in krepko telo, domovinska pravica na Štajerskem, dobra ljudskošolska izobrazba in najmanj dveletna služba pri kakem kovaču.

K temu se mora še vsak prosilec zavezati s posebnim reverzom, da bo po dokončanem tečaju deloval vsaj 3 leta kot konjski podkovač na Štajerskem, oziroma v okraju, od katerega je dobil ustanovo, kot mojster ali pomagač (sotrudnik).

Prošnji se mora dodati torej: 1. reverz; 2. krstni list; 3. domovnica; 4. učno spričevalo; 5. delavska knjižica, 6. zdravniško in 7. šolsko spričevalo; 8. izkaz o premoženju in 9. obnašanju. Nasloviti je prošnje na štajerski deželni odbor ter je poslati na ravnateljstvo deželne podkovske šole v Gradcu najkasneje do 1. junija 1912.

Oni podkovači, ki ne nameravajo prositi za štipendije in bi se vseeno hoteli udeležiti pouka v tečaju, morajo dokazati, da so vsaj 18 let stari, delovali vsaj 2 leti kot kovaški pomočniki in imajo dobro šolsko izobrazbo.

Oglasiti se morajo z delavsko knjižico in učnim spričevalom v teku prvih 3 dni tečaja pri ravnateljstvu zavoda.

V Gradcu, 29. aprila 1912.

Od štajerskega deželnega odbora.

Prašanja in odgovori.

Prašanja.

1. Ima luna kakšen vpliv na rastline? Pri nas je večina kmečkega ljudstva mnenja, da vpliva luna pri sestvi na rastline. Pravi se, da se o mlaju ne sme krompir saditi ali kuruza sejati; tudi vino se ne sme o mlaju pretakati, ker baje mehko postane.

2. Slišal sem praviti o zelenem gnojenju, ki je baje jako dobro. Imam deteljišče, kjer mislim to pomlad kuruza sejati, je pa tam dober pedenj visoka detelja. Ker mi primanjkuje gnoja, bi, ako bi pomagalo, deteljo podoral.

3. Podpisani sem si naročil od družbe čilski soliter. Prosim blagovolite mi naznaniti, kedaj je najboljši čas ž njim gnojiti in kolika množina se naj da enemu trsu? J. Ž., Sv. T.

Odgovori.

1. Prašanje: Ali ima luna kakšen vpliv na rastline i. t. d.?

Odgovor: Današnje skušnje in znanstveni podatki popolnoma zanikajo posebne vplive, kakoršni se pripisujejo luni. Ta razmeroma majhna spremljevalka zemlje, ki obseva zemljo le z odsevom mogočnega solnca s svetlobo, katera odgovarja kot največja komaj svetlobi le ene 2 m oddaljene sveče ali komaj 1/619.000 solnčne svetlobe s svojo gostoto, ki doseže 0.62 del zemljske in čije telesnina je tudi komaj 1/49.5 zemlje in čije toplota je za zemljo popolnoma brezpomembna, uživa izza starih časov med ljudstvom mnogo večjo veljavo kakor jo zasluži v resnici. Njeno ponočevanje, njeni raznolični pojavi po noči, ko po fantaziji priprostih ljudi delujejo razna čarodejstva, so ji pridobili veliko sicer nezasluženo veljavo. Kadar luna raste, naj se dela kar naj uspeva, kadar pojema, naj se začne kar naj nazaduje. To so načela luninih oboževalcev. Ali je pa to dokazano? Kdor pravočasno seje dobro seme, ter dobro obdeluje in gnoji zemljo in naj seje tudi ob pojemajoči luni, bode — kakor skušnje jamčijo — dosegel boljše uspehe nego isti, ki seje ozirajoč se na luno, ne pa na važnejša sredstva. Glede toplote, svetlobe, vlage zraka, redilnih snovi, to so glavni činitelji rastlinske ali živalske rasti, je luna v svojih raznih oblikah, ki se nam kažejo, brezpomembna. Sicer nje privlačnost na zemljo vpliva res nekoliko, dokaz za to je plima in oseka na morju. Kar ji manjka telesne odvažnosti, to nadomestuje razmerna bližina, saj je nam luna 388krat bližja, nego solnce. To je najbližja postaja od naše zemlje v vsemirju. Teh 384.000 km med zemljo in luno bi brzovlak premeril že v 6 mesecih. Kak učinek te privlačnosti na rastline pa do danes še ni dokazan. Sicer pa to tudi ni odvisno od tega, ali nam luna kaže bolj svetlo ali bolj temno lice. Sicer so še mnogotere reči med zemljo in nebom, ki še niso pojasnjene, ki še čakajo znanstvenega tolmačenja in pojasnila. Za ta slučaj se pa lahko odločno trdi, da imajo vsi nazori kmetov glede luninega vpliva svoje korenine edino le v vražah. Vendar pa so tudi nekateri odlični strokovnjaki zlasti na polju

vrtnarstva, ki se drže tudi nekako luninih sprememb glede setve. Tudi ti zanikajo vpliv lune oblike na usepanje setev. Vendar svetujejo se nekako ravnati po luni. To protislovje se pojasni tako: Za setve za prvi in poznejši razvoj rastlin je mnogokrat odločilen in posameznih krajih različen primeren čas. Lunine spremembe označujejo ta čas natančneje v teku vsakega meseca. Kmetovavci, ki so spoznali, da se jim je setev ob tej ali oni obliki lune v tem ali onem mesecu obnesla se naj drže tega časa, pa ne zaradi oblike lune, temveč zaradi preskušene ugodnosti. Ako razmere ovirajo setev pri tej obliki lune v tistem mesecu, pa zaradi prazne vere ne kaže čakati več tednov zopet na isto obliko. V zadnjem slučaju bi bila nedolžna luna vzrok neprimernih škodljivih zamud. Ako bi se kmetje na druge važnejše skušene okoliščine, mesto na luno ozirali, bi gotovo dosegli mnogo boljše uspehe, kakoršne dosegajo napredni kmetovavci, ki se za luno prav nič ne brigajo.

2. Prašanje: Zeleno gnojenje.

Odgovor: Zeleno gnojenje, to je podoravanje zelenih rastlin, na mestu kjer so zrastle, se v resnici, zlasti za peščena tla če dalje bolj upošteva. V gotovih slučajih je to gospodarski prav umestno. Poleg raznih postranskih koristi, ki se v enem ali drugem slučaju bolj ali manj cenijo, kakor vezanje dušika in drugih redilnih snovi (važno za peščeno zemljo) v organsko obliko, zatiranje plevla z obsenčevanjem, nabiranje zračnega dušika s pomočjo gotovih rastlin, močnejše prisvajanje drugih redilnih snovi iz zemlje i. t. d., je jako važno množenje organske snovi v zemlji, vsled česar se z zelenim gnojenjem pri gotovih okoliščinah doseže enak uspeh, kakor z živinskim gnojenjem. Posebno okopavinam, med temi tudi kuruzi, je zeleni gnoj koristen. Vaš slučaj je sicer nekoliko drugačen. Podorati hočete najbrž triletno deteljo, katero niste sejali s smotrom za zeleno gnojenje, tem več ste jo za krmo kosili, z letošnjim prirastkom pa hočete sedaj za kuruza pomanjkajoči gnoj nadomestiti. V prvi vrsti morate za svoje razmere zračnati, kaj Vam bolj kaže, deteljo na mestu podorati ali isto pokrmiti in, če je to sploh treba, gnoja dokupiti. Znano je, da detelja zemljo zelo zboljša. Že deteljno strnišče samo po sebi zapusti na hektarju približno 100 q suhe organske tvarine, kar odgovarja približno 500 q živinskega gnoja na hektarju. Okoli 20 cm visoka detelja, katero hočete podorati, bi menda zaašala na hektarju še 10 q suhe organske tvarine, enako 50 q živinskega gnoja. V suhi tvarini imate strnišča samega približno 215 kg dušika, kolikor v 530 q živinskega gnoja in tega je detelja dobila večinoma iz zraka, toraj ga ni izmolzla iz zemlje. Radi tega po detelji prav dobro uspevajo vse kulturne rastline, katere so lakomne za dušikom. Z dušikom ste toraj na deteljišču, če je bila detelja lepa, tudi brez podorovanja letošnjega prirastka preskrbljeni, tako kakor po jako močnem gnojenju z živinskim gnojem. Kuruza ga bode rabiti na hektar približno 53 do 100 kg. S prejšnjimi košnjami detelje ste pa izžepali iz zemlje drugih redilnih snovi, n. pr. v 100 q krme, katero ste spravili, približno 56 kg fosforove kisline in 190 kg kalija. Da dosežete popolni uspeh in ohranite zemljo pri primerni moči, morate pa posebno tudi ti dve snovi vpoštevati, in sicer v superfosfatu, oziroma v 40% kalijevi soli. Težka zemlja vsebuje primeroma mnogo kalija, katerega si je detelja s posebno močjo prisvojila in ga spravila na površje. Tega del ni treba kalij popolnoma nadomestiti, zadostuje že 1/2 ali manj navedene množine. Bolj ko je zemlja peščena, tem več ga je treba. Fosforovo kislino pa najboljše, da nadomestite popolnoma, zlasti ako niste že prej detelji posebno gnojili. Radi zelo važnih mikroorganizmov (glivic) v zemlji pa kaže tudi v tem slučaju vsaj nekaj malega živinskega gnoja po celi njivi enakomerno rastrošiti. Vkljub razmerni obliki dušika, sicer večinoma v vezani organskiobliki kaže le še nekoliko s hitro učinkujočimi dušičnatimi gnojili, gnojnico ali čilskim solitrom pomagati.

3. Odgovor na tretje prašanje. Ker se čilski soliter naglo raztopi in ga zemlja ne drži, ampak hitro spušča v globočino, se priporoča ž njim gnojiti še le, ko trte že poganjajo. Računi se na 1 trto 2 do 3 dlkg. Da se pa izognemo vsaki zgubi, je dobro rabiti navedeno množino v dveh deležih, torej polcvico, ko prične trta poganjati, polovico pa neposredno po cvetju. Čilski soliter se ne podkapa, temveč trosi samo po zemlji in najboljše, posebno v starejših vinogradih, kar po-

čez, kajti korenine so razprostrane po vsej zemlji. Čilski soliter učinkuje naglo in posebno uspešno, ako ne manjka zemlji drugih hranilnih snovi, kakor so to fosforova kislina in kalij.

Tu Vam kažemo izvrstni Fellerjev rastlinski izvlečni fluid z znamko „Elsa-fluid“, ki je, kakor smo se sami prepričali, bolj utešujoč, zdravilna, osveževalen, mišičje in hitro prepičen, ki odpravi slabost, odpravi ter učinkuje proti vnetju! On uteši protinske, živčne, revmatične bolečine, bodlje, bolečine zob, glave, hrbita in križa, utrujenost, oslabele oči in glavobol, učinkuje povzročajoče in stori človeku, da kljubuje laže raznim boleznim ter prepreči marsikako bolezen, katero povzroči prepih, prehlajenost, n. pr. kašelj, hripavost, nahod, bolečine v vratu. Pristen je le, ako ima vsaka steklenica „Feller“, 12 malih ali 6 velikih ali 2 specialni steklenici 5 K, 24 malih ali 12 velikih ali 4 specialne steklenice 8 K 60 p, 48 malih ali 24 velikih ali 8 specialnih steklenic 16 K s poštnino vred. — Ob tej prilici tudi povdarjamo, da uporabljati na tisoče ljudi proti bolečinam v želodcu, kren, netočnosti, gorčici, tiščanju v želodcu, bljuvanju, slabostim, pehanju, napenjanju, zabuhavanju in raznovrstnim probavnim težkostem s presnetljivim uspehom Fellerjevo odvajalno rhabarbarokroglice z znamko „Elsa“-kroglice. — 6 školjic 4 K franko in 12 školjic 7 K 60 p franko. — Pozor pred ponarejanjem! Pristen fluid in pristne kroglice se dobe le pod naslovom: 161—8

E. V. FELLER
dvorni lekar v Stubici, Elsaplatz 292
(Hrvaško).

Lovske puške

z vsemi zaželjenimi posebnostmi, po vsaki ceni, priznana najboljša izdelane in za to tudi odgovarjajoče vsem zahtevam pri streljanju, nadalje pistole, samokrese, brovnine in sploh vse v to stroko spadajoče izdelke priporoča po najnižjih cenah že slavno znana tvrdka

Prva borovska orožotovarniška družba
Peter Wernig
družba z omejeno zavezo, Borovlje, Koroško.

Cenilniki o orožju zastoj in poštnine prosto.
Popravila se prevzamejo za najnižjo ceno.

„TITANIA“

senske grablje

sistem Hollingsworth so cele iz železa in jekla, z lesenimi ali železnimi kolesi trojnim vodstvom za roglje (zobe). Ravnotežje zobne skupine je tako natanko določeno, da izpusti nagrabiljeno krmo z enostavnim vzvodom na roko ali nogo.

„TITANIA“

senski obračalnik

s 5. ali 6. vilami, z najboljšim podstavkom iz jeklenih cevi je pri vsej svojej lahkoti zanesljive trdnosti (stabilitete); sadi tudi za strme travnike prav dobro ker je opremljen z ročno zavoro.

Kot specialiteta izdelana roba prve vrste.
Prospekti gratis in franko. — Zastopniki se iščejo povsod.

Titania-Werke, Wels 184

Gornje Avstrijsko.

Nadaljnji specialni izdelki: Sejalni stroji, brzo-parilniki za živinsko krmo, posnemalniki, vezači za snope i. t. d.

Glavni zastopnik za Štajersko:

Franc Asen, Grateo, Mariengasse 22.

ZADRUGA.

Poročila Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Občni zbor zadrug 1912.

Letos se vrši občni zbor Zveze gospodarskih zadrug štajerskih najbrž v četrtek dne 20. junija 1912, ob 11. uri predpoldne v slavnostni dvorani deželnega dvora v Gradcu. P. n. člane opozarjamo že danes na to in naznanimo določno čas in program v Zadrugi in v pismenih vabilih.

II.

Tretje mednarodno zborovanje gospodarskih zadrug

se vrši dne 21. in 22. maja t. l. v Baden-Badenu. Želeti je, da je avstrijsko združništvo z ozirom na svoj pomen primerno zastopano pri tem zborovanju. V imenu Splošne avstrijske zveze gospodarskih zadrug na Dunaju, pozivlje Zveza gospodarskih zadrug štajerskih vse svoje članice, da odpošljejo na to zborovanje svoje zastopnike in to naznanijo pri naši Zvezi. Na dnevnem redu tega mednarodnega zborovanja so sledeči predmeti:

„Nove skušnje pri reviziji zadrug v posameznih deželah.“

„Pouk in izobrazba v združništvu v raznih deželah.“

„Razvitek in skušnje osrednje združne ureditve organizacije.“

„Pomen združnih najemnin za kmetijstvo.“

„Preskrbitev dežele z elektriko združnim potom v Nemčiji.“

„Razdolžitev kmetijstva s pomočjo zadrug.“

„Izraba novih skušenj v proizvodnji mraza za malega producenta.“

III.

Poročila glede blagovnega prometa Zveze.

1.

Bakrene galice,

dobava Zveza, dokler je kaj zaloge, najboljše kakovosti v vrečah po 100 kg po od 1. aprila t. l. veljavni ceni K 62.—; kraj odpošiljatve Gradec, Maribor ali Celje določi Zveza; 100 kg z vrečo vred brutto za netto. Vreče po 50 kg se podražijo za 60 vinarjev pri 100 kg.

2.

Rafija.

Najboljša Majunga, od kolodvora v Gradcu, 100 kg za 80 K, cena nastavljena od kolodvora v Gradcu, brutto za netto z vrečo vred, brez škonta, plačljivo v Gradcu.

3.

Žveplo.

Ventillato Trezza, najfinejša kakovost, v bombaževih vrečah, po 25 kg, od našega skladišča v Mariboru ob Dravi, 100 kg za 21 K 50 v.

4.

Čilski soliter

dobava Zveza, dokler je kaj zaloge, po svoji volji ali iz graškega, mariborskega, celjskega ali ptujskega skladišča v vrečah po 100 kg za K 31.50, brutto za netto brez škonta.

5.

Zrnje za na mlin ali za krmo.

Zveza ima na skladišču naslednje vrste silja: Kakih 3700 kg najfinejše pšenice s hektolitrsko težo 82 kg, kakih 3600 kg fine pšenice s hektolitrsko težo 77.5 kg, kakih 2300 kg najfinejše rži za na mlin s hektolitrsko težo 74.5 kg, kakih 1000 kg fine rži za na mlin s hektolitrsko težo 71.5 kg, kakih 5000 kg najfinejšega ječmena za na mlin s hektolitrsko težo 73.5 kg, kakih 3300 kg najfinejšega ovsu s hektolitrsko težo 54 kg; dobi se, dokler je kaj zaloge; cene in vzorci se pošljejo na zahtevo.

IV.

Izkaz o kontokorentnem poslovanju Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem meseca marca 1912. (Promet z denarjem in blagom).

A. Posojilnice.

Posojilnice	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Kredit		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 29. februarja 1912	—	—	8,409.397	75	4,226.856	52	—	—
Promet marca 1912	285.328	14	195.035	07	200.040	04	141.099	81
Skupaj	285.328	14	8,604.432	82	4,426.896	56	141.099	81
Proč vračila	—	—	285.328	14	141.099	81	—	—
Stanje dne 31. marca 1912	—	—	8,319.104	68	4,285.796	75	—	—

B. Druge kmetijske zadrug in društva.

Kmetijske zadrug	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Kredit		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 29. februarja 1912	—	—	5.919	44	1,286.283	84	—	—
Promet marca 1912	2	—	3.951	24	529	13	18.139	36
Skupaj	2	—	9.870	68	1,286.812	97	18.139	36
Proč vračila	—	—	2	—	18.139	36	—	—
Stanje dne 31. marca 1912	—	—	9.868	68	1,268.673	61	—	—

Ves promet posojilnih društev Zveze meseca marca 1912 K 821.503 06
 Ves promet ostalih gospodarskih zadrug in društev meseca marca 1912 " 22.621 73
 Stanje vseh vlog koncem marca 1912 " 8,328.973 36
 Stanje vsega kredita " 1912 " 5,554.470 36
 Uvoz blaga v marcu 1912 " 406.783 74
 Izvoz " " 1912 " 280.460 13
 Skupni promet meseca marca 1912 " 687.243 87

Število pridruženih posojilnih društev koncem marca 1912: 282.

Število ostalih pridruženih gospodarskih zadrug in društev koncem marca 1912: 89.

V.

Združna vnovčevalnica živine pri Zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem.

Pregled ponudb in naročil.

Pozor!

Od Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem ustanovljena posredovalnica za prodajo plemenske in rabne živine priobčuje spiske ponudb in zahtev za plemensko in rabno živino (govedo, svinje, ovce, koze), da lahko stopijo interesi med seboj v direktno tržno zvezo.

Niti kupec niti prodajavec nista s svojo prijavo obvezana, da bi morala živino prodati ali kupiti le s posredovanjem Zveze; to jima je popolnoma prepuščeno na prosto roko.

Delovanje posredovalnice in prejem ponudb sta popolnoma brezplačna. Pač pa morajo vsi, ki se poslužujejo Zvezine posredovalnice, Zvezi nemudoma naznaniti, če so pripravljeno živino že prodali ali iskano kje drugje kupili.

Posredovalnica ne prevzame za pravilnost podatkov v ponudbah in glede zanesljivosti in poštenosti pozameznih strank nobene odgovornosti. Kupcem se priporoča, naj vprašajo z dopisnico, ali je živina še na prodaj, predno se peljejo k ponujavcu.

Zaradi formularjev za prijave in sploh vseh stvari, ki zadevajo označeno posredovalnico, naj se interesi obrnejo naravnost na Zvezo gospodarskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2/I.

Živinski sejmi v Gradcu meseca maja, junija in julija 1912.

Sejmi z rogatino: 23. in 30. maja, 5., 13., 20. in 27. junija in 4., 11., 18. in 25. julija.

Sejmi z malo klavno živino: 17., 24. in 31. maja, 7., 14., 21. in 27. junija in 5., 12., 19. in 26. julija.

Konjski sejmi: 5. junija in 4. julija.

Ponudbe:

Uprava kopališča Steinerhova pri Kapfenbergu na Štajerskem, odda prasce, prašičke in prašičice križane pasme Yorkshire × žlahtna svinja; 1 kg žive teže po 1 K 50 v.

Amalija Steinrisser v Kammern, Gornje Štajersko, proda 14 mesecev starega, 320 kg težkega bika, muredolske pasme, za K 350 radi preveč živine.

Upravništvo graščine Steinhof pri Radgoni ponuja 8 mladih bikov pingavske, simodolske in mešane pasme v starosti od 6 mesecev do 1½ leta za nadaljnjo vzrejo, 1 kg po K 1.12 od mestne tehtnice v Radgoni. Posamezni komadi se ne oddajo.

Vincenc Schlacher, posestnik v Gleisdorfu, ponuja kravo simodolske pasme s teletom; krava je dobila 19. septembra 1907 državno premijo K 50.—, tehta 760 kg in stane K 760.—.

Združna vnovčevalnica za živino pri Sv. Nikolaju v Sausalu ponuja 2 vola, 2 leti stara, 760 kg težka, 100 kg po K 88.—; 2 vola, 4 leti stara, 1500 kg težka, 100 kg po K 94.—; 2 vola, 1200 kg težka, 100 kg po dogovoru; 2 vola, 1350 kg, 100 kg po K 88.—. Dobri vprežni voli, ki se dajo tudi izpitati; vpraša se pri navedeni zadrugi.

Lenart Fischer, veleposestnik v Štrihovcu, pošta Št. Ilj, proda 1½ leta staro žrebe, angleško-arabske krvi, za K 320.—, nadalje 2 mlada vola, ¾ leta stara, za K 300.—.

Naročila:

Ferdinand Windisch v Jörgenu, pošta Tieschen pri Halbenrainu, kupi ogrske prasce, čiste bakonyjske z volnatimi ščetinami.

Alojz Božič v Zabukovju, pošta Sevnica ob Savi kupi 2 ovci in 1 ovna koroške jezerske pasme, lepe čistopasemske živali; v slučaju tudi samo 2 ovna.

Prosimo, da se pri ponudbah živine navede po možnosti živa teža in cena.

Prijave za prodajo in nakup se priobčijo samo trikrat, če se nismo pisмено drugače pogodili.

Tržna poročila.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruza		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje	50	12	50	10	—	10	50	12	—	11	—	13	—
Ormož	50	11	—	—	—	10	50	10	—	10	40	10	50
Gradec	50	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno	50	12	70	11	15	11	20	12	—	11	20	—	—
Maribor	50	11	—	10	—	10	50	10	50	11	25	10	50
Ptuj	50	12	—	10	60	11	80	11	50	10	50	10	90
Inomost	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celovec	50	11	50	10	43	—	—	11	11	—	—	—	—
Solnograd	50	12	95	11	90	—	—	12	—	11	25	—	—
Dunaj	50	12	80	11	07	10	52	11	12	10	50	—	—
Ljubljana	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Linc	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pešt	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Rižena slama		Jezna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje	50	11	50	18	—	3	50	2	50	2	75	3	25
Ormož	50	12	50	14	—	3	50	3	—	3	—	—	250
Gradec	50	—	—	—	—	3	—	3	07	2	55	—	—
Ljubno	50	—	—	22	—	4	—	3	50	3	50	3	—
Maribor	50	10	50	16	—	3	—	—	—	2	25	1	50
Ptuj	50	11	50	—	—	3	70	3	20	3	—	2	70
Celovec	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Graško tržno poročilo.

Sejem s krmo in slamo od 29. aprila do 5. maja 1912. Pripeljalo se je 66 vozov s 806 metriskimi stoti sena in 38 vozov s 448 metriskimi stoti slame; sejem je bil slabše obiskan, ko pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno,

kislo od K 5.60 do K 6.80, sladko od K 5.80 do K 7.—; ržena slama od K 4.70 do K 5.20; pšenična slama od K 4.60 do K 5.—, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejem z rogato živino dne 9. maja 1912. Prignalo se je 275 volov, 162 bikov, 276 krav, 3 žive teleta in — konj, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnice.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: 15 volov, 34 bikov, — krav, — telet; na Gornje Štajersko: 60 volov, 14 bikov, 30 krav; Spodnje Štajersko: — volov, — bikov, — krav, — telet; Trst: 6 volov, — bikov, 140 krav, — telet; Predarlberško: — volov, 3 biki, 7 krav, — telet; Primorsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; Celovec: — volov, — bikov, — krav, — telet. Solnograško: — volov, — bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže: klavni voli, tolsti od 98.— do K 104.— (izjemoma K 112.—), poltolsti od K 86.— do K 94.—, suhi od K 76.— do K 84.—; voli za pitanje od K —.— do K —.—; klavne krave tolste od K 70.— do K 86.—, poltolste od K 52.— do K 68.—, suhe od K 48.— do K 52.—; biki od K 76.— do K 94.—; dojne krave do 4. teleta od K 80.— do K 92.—; čez 4. tele od K —.— do K —.—; breje od K —.— do K —.—; mlada živina do —.— do K —.—.

Sejem klavne živine dne 10. maja 1912. Zaklana živina: 624 telet, 1714 svinj, 61 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.28 do K 1.40; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.42 do K 1.52; mlade svinje od K 1.50 do K 1.56; nemške pitanske svinje od K 1.44 do K 1.50; ogrske pitanske svinje Ia od K 1.52 do K 1.56; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.44 do K 1.48; mesne svinje od K 1.40 do K 1.50; bosnjaške pitanske svinje, debele, od K —.— do K —.—; bosnjaške pitanske svinje, suhe, od —.— do K —.—; ovce od K 1.— do K 1.30; kozlički in jagnjeta od K 6.— do K 8.—.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 28. maja v Mezirju**, okraj Gornji Grad; v Lučah**, okraj Arvež; v Ljutomeru**; v Ormožu (sejem s ščetinarji); na Stari Sv. Gori**, okr. Kozje; v Marenbergu**, pri Sv. Duhu v Ločah**, okr. Konjice; v Laškem trgu**.

Dne 29. maja v Poljčanah**, okr. Slov. Bistrica; v Ptuju (sejem s ščetinarji); v Imenem (svinjski sejem), okr. Kozje.

Dne 30. maja pri Sv. Marjeti ob Pesnici*, okr. Maribor; na Bregu pri Ptuju (svinjski sejem); pri Sv. Heleni*, okr. Šmarje pri Jelšah.

Dne 31. maja v Rogatcu (sejem s ščetinarji).

Dne 1. junija pri Sv. Lenartu*, okr. Slov. Gradec; v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 2. junija pri Sv. Trojici, okr. Sv. Lenart v Slov. gor.

Dne 3. junija v mestu Ormožu*; v mestu Celju*.

Dne 4. junija v Ormožu (sejem s ščetinarji); v Radgoni*.

Dne 5. junija na Bregu pri Ptuju (svinjski sejem); v Ptuju (sejem s konji, rogatino in ščetinarji); v Imenem, okr. Kozje (svinjski sejem).

Dne 7. junija na Ptujski (Črni) gori, okr. Ptuj; v Rogatcu (sejem s ščetinarji); na Bregu* pri Ptuju.

Dne 8. junija pri Sv. Marjeti na Dravskem polju*, okr. Maribor; v Brežicah (svinjski sejem); pri Sv. Martinu**, okr. Slov. Gradec.

Dne 9. junija pri Pilštanju**, okr. Kozje.

Dne 10. junija v Rušah**, okr. Maribor; pri Novi Cerkvi**, okraj Celje.

Dne 11. junija v Ljutomeru*; v Ormožu (sejem s ščetinarji); v Rogatcu*.

Dne 12. junija v Lemberku**, okr. Šmarje pri Jelšah; v Mariboru (mestu)*; v Ptuju (sejem s ščetinarji); v Imenem (svinjski sejem) okr. Kozje.

Štajerska in slavenska
slivovka

konjak, droženka in brinovec, najboljših kakovosti iz lastne žganjarne. Raznovrstni cveti, jamajka-, kuba- in domači rum. Najfinejši likerji, pridobljeni potom destilacije. Posebnost: Eckertova „Edelraute“. Največja izbira ruskih in kitajskih čajev. Vinski jesih. Jesihov cvet.

C. in k. dvorni
zalagatelj: **Albert Eckert, Gradec.**

Zaloga: Murplatz št. 6, nasproti lekarne „Pri zamorcu“.
477a-6

Grand Prix na svetovni razstavi v Parizu 1900.

Kwizdov kornajburški živinski prašek

dijetelno sredstvo za konje, rogatino in ovce.

Cena velike skatle K 1.40, male skatle K —.70. Že čez 60 let z uspehom v porabi v tistih hlevih, kjer živina noče jesti, slabo prebavlja in se želi zvečanje mlečnosti pri kravah.

Kwizdov kornajburški živinski prašek je le tedaj pristen, če ima zraven stoječo varnostno znamko; dobi se v vseh lekarnah in drogerijah. — Glavna zaloga:

Franc Iv. Kwizda,
c. in k. avstroogrski, kralj. rumunski in kralj. bulgarski dvorni dobavitelj,
okrožni lekarnar, Kornenburg pri Dunaju. 205-24

Ilustrovani cenilniki zastoj in poštine prosto.

Obračilniki za seno, senske in poljske grablje

iz jekla in železa! Izredna posebnost! Prihrani delo! Trpežna! Lahko opravilo!

Originalni ameriški kosilni stroji

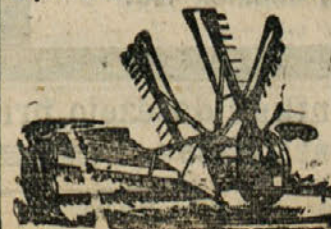
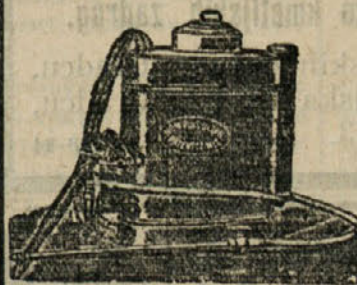
za travo, deteljo in žito.

Za enostavno konstrukcijo, nepreokaljivo lahko delo in za izborno sposobnost jamči

Ph. Mayfarth & Co., Dunaj II., Taborstraße 71

tovarna za kmetijske in obrtne stroje. 171-5

Ilustrovani cenilnik št. 206a zastoj in poštine prosto. — Iščejo se agenti. — Želo se zastopniki.

NON PLUS ULTRA
Patent G. Czimeg:: Škropilnica za ::
vinograde, sadno
drevje in hmelj

popolnoma iz čistega bakra in
medi, sesaljka se z dvema vija-

koma v eni minuti lahko vzame narazen, vsak posamezen
del se lahko izmenja in vedno dobi.

Svarilo:

Prodajajo se tudi druge, manj vredne škropilnice z označbo „NON PLUS ULTRA“ ki pa se s pristnimi Czimegovimi škropilnicami glede kakovosti in trpežnosti niti oddaleč ne dajo primerjati. Zato gledajte natančno na označbo „Patent G. Czimeg“, ki se na vsaki škropilnici na večih mestih najde. Ponarejanje se sodnijsko kaznuje.

Prodaja imetnik patenta in izdelovavec

Robert Gugl GRADEC
Jakominiplatz 20.

Če se krave ponovno pojajo

n se ne obrejšjo, je to večinoma posledica takozvane smolike na spolovilih. Pri lečenju te bolezni se je izborno obnesel „Bissulin“, sredstvo, ki je brez duha (vonja), ki je ceno in hitro pomaga. Da se „Bissulin“, z uspehom rabi in dobi, je treba živinozdravniškega naročila. Varuje pa se naj vsaki pred ponareditvami. Pristni „Bissulin“ nosi ime na zavitku. Brošurice s sliko, predočujočo omenjeno bolezen, pošlje zastoj tovarna za kemične izdelke **H. Trommsdorff, Aachen.** (Sestava: 0,25% sokojudolovega živega srebra in mast.)

Pozor pred malovrednim blagom!

Thomasova moka I.

je najboljša in najcenejša fosforata gnojilo, ki se lahko rabi vsak čas in pri vseh rastlinah. —

Za čistost in za nakazano vsebino fosforjeve kisline, raztopne do zadnjega v citrinski kislini, kakor za fino zmleto moko, zaznamovano s

štiriperesno deteljico

garantira (jamči) znana in že z nad 30 letnimi, vedno sijajno uspešimi skušnjami glede Thomasove moke 65—24

kupčijska pisarna za fosfatovo moko čeških Thomasovih tovarn Dunaj I., Bauernmarkt 13.

Izvirna „Melotte“

je v alpskih deželah najbolj priljubljena in razširjena mlečna centrifuga.

Močno in solidno narejena Posname izborna in ne potrebuje nobenih popravil.

Ker je zelo preprosta, lahko dela vsak otrok ž njo.

Zajamčen je najboljši uspeh in najbolj natančen posnetek.

Konkurenčne stroje zamenjujemo za „Melotte“ Model 1909 je v marsičem **zboljšan.** 39—12 Dobri zastopniki zaželjeni.

Melotte-Werke, Dunaj, IV. Mayerhofg. 16.

Kdor škropi, beri

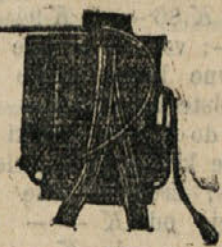
opis in cenovnik 1912.

Brezplačno se pošlje nova patentirana in postavno zavarovana

drevesna in trsna škropilnica.

J. Jessernigg, Stockerau III

Niže-Avstrijsko.

To so najboljša in v sedanjem času najbolj priljubljena škropilnica.

Triletna reelna garancija! Priporočene od štajerskega deželnega ravnatelja za vinarstvo in sadjarstvo, gda. A. Stieglerja, Odlikovane z zlatimi in srebrnimi državnimi kolajnami.

Oznanila

„Gospodarskem Glasniku“ dosežejo pri veliki izdaji največjo razširjatev.

Le Kometovi mlini

so sedaj najboljši stroji za pripravljane mečke in moke za pecivo.

Kilb (N.-A.), dne 1. februarja 1911.

Z Vašim mlinom (žrnjami) št. 4, katerega ste nam svoj čas poslali, smo, če bo vedno tako dobro služil, zelo zadovoljni. Z njim se da namleti v 1 uri 200 kg mečke (šrota) brez posebnega truda.

Z odličnim spoštovanjem beleži

417/11—24

Kmetijska zadruga v Kilbu.

Prvi zavod za izdelovanje mlinskih kamnov E. J. HELLER, r. z. z. o. z., Sandau pri Lipi, Češko.

Razglas.

Okrajni zastop gornjeradgonski naznanja, da se vrši v smislu odloka štajerskega deželnega odbora z dne 14. marca 1912, št. 7388/VII. 302, na podlagi postave z dne 17. aprila 1896, dež. zak. št. 41

ogledovanje goveda

obenem z licenciranjem plemenskih bikov za gornjeradgonski okraj v torek, dne 4. junija 1912, ob 8. uri zjutraj v Očeslavcih pri gospodu Alojziju Kreftu.

Pri tem ogledovanju se razdeli državnih premij v znesku K 550.— deželnih " " " K 290.— in okrajnih " " " K 1080.—

Skupaj K 1920.—

Pri okrajnih premijah so vštete tudi premije za bike po K 240.— iz leta 1911 in 1912.

Posestniki se opozarjajo, da mora imeti vsako prignano živinče svoj živinski potni list.

Vsi krajni zastopniki so naprošeni, da gotovo pridejo.

Okrajni zastop v Gornji Radgoni dne 16. aprila 1912.

Načelnik:

Wratschko.

231—1

Tovarna za gumijske izdelke „Elbe“

Dunaj, IX., Frankgasse 1.

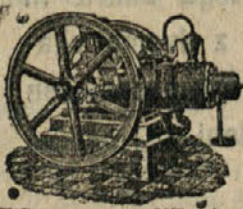
Če potrebujete

trake za cepljenje frt, cevi za pretakanje vina, priprave za zafiranje peronospore

ali kake druge predmete iz gume, ne prezrite najcenejšega vira pri najtrpežnejših kakovostih.

Navedena tovarna zalaga tudi Zvezo kmetijskih zadrug.

Naročila sprejema Zveza kmetijskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2, in tudi c. k. kmetijska družba v Gradcu, Stempfergasse 3. 103—24

CLIMAX motorji za surovo olje in lokomobile.

Najcenejši za kmetijstvo, industrijo in obrt.

Motorji z visokim tlakom.

Stotine zadovoljivih naprav že v obratih.

Stroški za kurjavo na HP in uro od 1 v naprej.

Ceniki in proračuni brezplačno.

Brez nevarnosti eksplozije. Brez kontrole finančne oblasti. Potrebuje malo vode.

Komanditno društvo Bachrich & Co., Dunaj, XIX, 179a—12

Heiligenstädterstraße 83 La.

Sloviti ameriški iznajditelj Edison hoče 150 let živeti

in ko so ga vprašali, na kak način namerava doseči to neverjetno starost je odgovoril: „Edino s pravilno hrano!“

In res si nekateri ljudje po vsej sili skrajšajo življenje po slabi in nepravilni hrani. Metuzalemovi starost se nahaja dandanes sicer še samo v pravljicah; vendar se pa lahko mnogo doseže s pravilno hranitvijo, kakor so svetovnoznanjeni učenjaki Lahmann, Priestley in Lavoisier sijajno dokazali.

Po temeljnih načelih imenovanih učenjakov je sestavljen tudi Nutrigen ter odgovarja vsem zahtevam primerne hrane.

Nutrigen ni zdravilo niti razdražilo, ki bi učinkovalo samo za trenutke, ampak idealno sestavljeno hranilo, čegar izbornost je potrjena od priznanega kemičnega poskuševališča.

O izbornosti tega hranila pa se mora seveda prepričati vsak sam.

Četudi nam povzročajo velike denarne žrtve, vendar smo se odločili vsakomur poslati

nutrigena na poskušnjo popolnoma zastoj in še zraven tudi popolnoma zastoj poučno knjigo

da se more s tem hranilom, ki se po vsej pravici imenuje kralja vseh hranil, seznaniti tudi najubožnejši zastoj, ne da bi mu radi tega nastale kake obveznosti.

Ta izvenredna ponudba pa velja le kratek čas; vsak, kojemu je kaj do tega, naj se z dopisnico takoj oglasi, da se mu vpošlje brezplačno poskušnja. 214—2

PODJETJE ZA NUTRIGEN
Budapest, VII., Elisabethring 16, oddelek 193.

Oznanila v „Gospodarskem Glasniku“ dosežejo pri veliki izdaji največjo razširjatev.